

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania M. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G.

o przyznanie renty,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 5 lutego 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego strony pozwanej.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 12 grudnia 2017 r. oddalił apelację skarżącego M. J. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 12 kwietnia 2017 r., który oddalił jego odwołanie od decyzji pozwanego organu rentowego z 23 września 2013 r., odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Ustalono, że ubezpieczony podsiada 16 lat, 6 miesięcy i 4 dni okresów ubezpieczenia. Częściowo niezdolny do pracy stał się 30 kwietnia 2010 r. a całkowicie 28 czerwca 2012 r. Ma miażdżycę kończyn dolnych, stan po amputacji podudzia prawego, po wcześniejszych amputacjach w obrębie stopy i palców. W latach 2010-2012 wykonywał nieodpłatną pracę w zakładzie karnym. Kontroli w postępowaniu podlegała decyzja, w której pozwany odmówił

ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Kwestią sporną była data powstania niezdolności do pracy, gdyż ubezpieczony nie miał wymaganego okresu 5 lat ubezpieczenia w dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy (art. 57 i art. 58 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS). Przesłanka renty byłaby spełniona, gdyby niezdolność do pracy powstała przed 30 kwietnia 1992 r. Sąd Apelacyjny orzekł, że ubezpieczony poza przesłanką niezdolności do pracy nie spełnia pozostałych przesłanek prawa do renty. Nie spełnia warunku 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w okresie (dziesięcioleciu) przed powstaniem niezdolności do pracy i przed wnioskiem o rentę. Do okresu tego nie można zaliczyć pracy w zakładzie karnym, gdyż była to praca nieodpłatna (składki nie były odprowadzone).

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego - art. 57 w związku z art. 57a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS przez ich niezastosowanie, wyrażające się w przyjęciu, że ubezpieczony nie spełnił przesłanek koniecznych do przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż nie wykazał koniecznych okresów składkowych, podczas gdy ubezpieczony stał się całkowicie niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy, a więc zgodnie z art. 57a ustawy warunek posiadania okresów składkowych i nieskładkowych jest irrelevantny. Ponadto naruszenie art. 67 Konstytucji przez odmowę przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w przypadku, kiedy ubezpieczony, co nie jest sporne jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, w chwili obecnej będącej po kilku amputacjach i jest to konsekwencja wypadku przy pracy świadczonej w warunkach odbywania kary pozbawienia wolności.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W uzasadnieniu, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona odwołano się do uchwały Sądu Najwyższego z 15 lutego 1995 r., II PZP 6/94 i sformułowano pytanie *„czy na gruncie obecnie obowiązujących przepisów osoba wykonująca nieodpłatną pracę w warunkach pozbawienia wolności, która doznała wypadku wskutek którego stała się całkowicie niezdolna do pracy, może ubiegać się o prawo do renty na podstawie art. 57a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń*

Spółecznych, a więc z pominięciem wymogu posiadania okresów składkowych i nieskładkowych (...)”. Jeśli do nieodpłatnej pracy wykonywanej w warunkach pozbawienia wolności nie mają zastosowania przepisy obecnie obowiązującej ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, to protokół wypadku nie mógł zostać sporządzony, a więc nie mógł stanowić podstawy do ubiegania się o takie świadczenia. Skarga jest oczywiście uzasadniona z dwóch powodów. Po pierwsze ze względu na naruszenia prawa materialnego. Po drugie ze względu na naruszenia praw jednostki, które ma miejsce w sytuacji, w której osoba całkowicie niezdolna do pracy jest pozbawiona prawa do świadczenia z tego tytułu.

W odpowiedzi pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skargę kasacyjną wnosi się od prawomocnego wyroku (art. 398¹ § 1 k.p.c.).

Skargę można oprzeć na określonych zarzutach materialnych i procesowych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

Taki punkt odniesienia obowiązuje też w ocenie szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Skarżący nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Chodzi o to, że w skardze kasacyjnej wprowadza się nowe fakty i przedmiot sprawy.

Skarżący odwołuje się do art. 57a ustawy o emeryturach i rentach i wskazuje na wypadek przy pracy, w sytuacji gdy przepis ten nie dotyczy wypadku przy pracy a tylko wypadku w drodze do pracy lub z pracy. Jest to zasadnicza różnica, gdyż tylko wypadek w drodze do pracy lub z pracy zwalnia z wymogu posiadania okresu składkowego i nieskładkowego. Skarżący nie spełniał warunków stażu ubezpieczeniowego przed powstaniem niezdolności do pracy i to była przesłanka

negatywna odmowy przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Taki też był przedmiot sprawy.

Natomiast w skardze wskazuje się na nowy przedmiot postępowania wynikający z „wypadku przy pracy”. Sprawa w takim zakresie nie była rozpoznawana, gdyż nie taki był przedmiot decyzji pozwanego organu rentowego. Podstawa przedsądu nie może być oderwana od przedmiotu sprawy. Przedmiotem decyzji nie był wypadek przy pracy i łączone z nim świadczenia ubezpieczeniowe.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący dowołuje się do uchwały Sądu Najwyższego z 15 lutego 1995 r., II PZP 6/94, jednak uchwała ta dotyczyła innego przedmiotu sporu niż w sprawie skarżącego. W sprawie skarżącego sprawa dotyczyła renty z tytułu niezdolności do pracy. Przedmiot sprawy nie obejmował prawa do renty z tytułu wypadku przy pracy ani cywilnej kompensaty szkody po wypadku.

Na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 k.p.c.), niemniej nie można nie zauważyć, że skarżący nie zarzuca naruszenia przepisów prawa procesowego (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). W ocenie zarzutów skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy byłby związany ustaleniami faktycznymi, na których oparto zaskarżony wyrok. Z kolei zarzut materialny wskazuje na art. 57a, w sytuacji gdy – jak zauważono – przepis ten nie dotyczy wypadku przy pracy lecz wypadku w drodze do pracy lub z pracy. Natomiast przepis art. 67 Konstytucji nie jest bezpośrednią podstawą roszczeń o świadczenia, gdyż to ustawa zwykła reguluje te świadczenia, co zresztą wynika z tego przepisu ustawy zasadniczej. Wykracza to jednak poza potrzebę argumentacji, gdyż inny był przedmiot sprawy osądzonej prawomocnym wyrokiem i inny jest przedmiot wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych przyczyn skarżący niezasadnie twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i dlatego orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.